

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 55

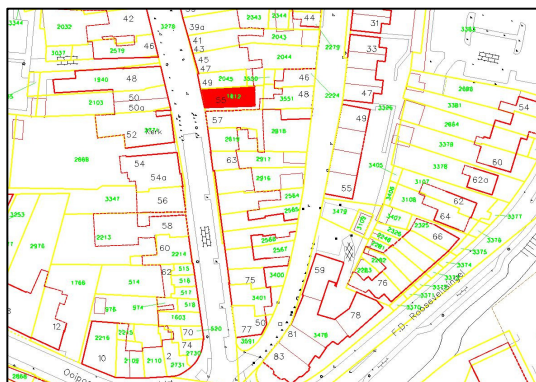
Monumentnummer : GM027

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 55
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DT

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1812

Naam object : ---
Bouwjaar : 1884
Architect : J.W. Boerbooms
Bouwstijl : neogotisch
Oorspronkelijke functie : pakhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 22-06-2012
Datum aanwijzing : 21-05-2013

Situering

Pand gelegen aan de Ooipoortstraat aan de oostzijde binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel op de rooilijn en rechts vrij aan een steeg. Aan de achterzijde bevindt zich een plaatsje, die net als de steeg op de begane grond is dichtgebouwd.

Opbouw

Half vrijstaand, drielaags pand op rechthoekige plattegrond. Het pand heeft een begane grond, eerste en tweede verdieping, een zolder en een vliering onder een zadeldak tussen topgevels. De aanwezigheid van een kelder is niet vastgesteld.

Historie

De Ooipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Ooipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

In 1884 in opdracht van de gebroeders Reijers gebouwd pakhuis naar ontwerp van de Arnhemse architect J.W. Boerbooms, die voor de opdrachtgever vergelijkbare pakhuizen in Arnhem (Korenmarkt) ontwierp. Boerbooms is landelijk van belang als architect van diverse neogotische kerken in Nederland, waaronder de O.L.V. Visitatie in Velp, de Werenfriduskerk in Ziewent en het Sint-Elisabethgasthuis en diverse winkelpanden in Arnhem.

In 1922 werd in de achtergevel een doorgang naar het plaatsje achter het pand gemaakt. Meest ingrijpend was het inbouwen in 1996 van een woningindeling op de pakhuisverdiepingen en zolder. De monumentale waarden zijn daarbij overwegend gerespecteerd.

Exterieur

Gemetselde, bakstenen voorgevel op een naar voren komende plint. De gevel telt vijf vensterassen die in de gevel als verdiepte velden zijn uitgevoerd en over de volle hoogte van de topgevel trapsgewijs zijn toegepast (zogenaamde Brugse traveeën). De middelste van deze velden is afgesloten met een spitsboog, de flankerende velden met een korfboog. De drie centrale velden zijn in de top voorzien van oculi die van binnen met houten panelen zijn afgesloten.

Op de begane grond is in een voormalige inrijopening een winkelpui opgenomen, geflankeerd door vensters met roedenverdeling in de bovenlichten en onderramen.

Op de verdiepingen zijn in de velden gevelopeningen opgenomen. Deze waren aanvankelijk, behoudens draairamen op de eerste verdieping en twee draairamen op zolder, voorzien van blinde luiken. De luiken zijn in 1996 vervangen door draairamen. De gevelopeningen zijn voorzien van afgeschuinde lekdorpels en segmentvormige ontlastingsbogen die bij de geboorten en sluitstenen zijn versierd met gele baksteen. De vlakken tussen de openingen zijn verrijkt met siermetselwerk van gesmoorde bakstenen. De muurdammen tussen de spaarvelden, waarop gekrulde muurankers zijn aangebracht, zijn op de hoeken afgeschuind. In het centrale veld is boven de zolder een hijskast aanwezig die de uitstekende as van de hijsinstallatie moet beschermen tegen de weersinvloeden. De hijskast heeft een zinken dakbedekking en is versierd met een piron.

Het metselwerk van de topgevel wordt afgesloten met een ezelsrug en links en rechts gemarkeerd met op de hoeken doorgemetselde beëindigingen. De top is uitgevoerd als

gemetselde hals en bekroond met een overhoekse pinakel. De voorgevel is in het verleden gestraald, waarbij de bakstenen en het voegwerk zijn beschadigd. De rechter zijgevel is op een paar vensteropeningen met segmentbogen na blind en in het bezit van het eerste snijvoegwerk (niet gestraald). De achtergevel is uitgevoerd als tuitgevel met ezelsrugafdekking en is voorzien van vensteropeningen met segmentbogen op de verdiepingen en zolder. De gevel is vlak en dus niet geleed met spaarvelden o.i.d. Het metselwerk is voorzien van een (historische) snijvoeg (niet gestraald). De dakbedekking van het pand bestaat uit gesmoorde oud-Hollandse pannen met een loden nokdakafdekking.

Interieur

Begane grond: Er is sprake van een ongedeelde plattegrond. De afwerking is door een moderne afwerking (1996) geheel aan het zicht onttrokken. Blijkens mondelinge mededeling van de eigenaar gaat achter het verlaagde plafond een oude enkelvoudige balklaag schuil die de verdiepingsvloer draagt. Een doorgang in de achtergevel geeft toegang tot een taps toelopend, gepleisterd vertrek achter het pakhuis onder een platdak. De dichtgezette vensters in de gevel zijn als nissen aanwezig.

Een toegang rechts in de gevel geeft toegang tot de overbouwde steeg rechts van het pand en verder naar het rechter buurpand Ooipoortstraat 57. Linksachter voert een recente trap naar de bovenwoning op de verdiepingen.

Eerste verdieping: de indeling en afwerking op de eerste verdieping is recent (1996) tot stand gekomen. Historische afwerkingen en/of balklagen zijn niet in het zicht, behoudens enkele aanwezige vensterluiken in de achtergevel en de trapruimte rechtsvoor, waar in 1996 een nieuwe trap naar de tweede verdieping en zolder is geplaatst.

Tweede verdieping: de indeling en afwerking op de eerste verdieping is recent tot stand gekomen. Door een historisch trapruimte rechtsvoor voert een recente trap (1996) naar de zolder.

Zolder: de indeling en afwerking op de zolder is recent tot stand gekomen. De kapconstructie is op de diverse kamers deels in het zicht en deze bestaat uit vijf gespijkerde Philibertsantennes van machinaal gezaagd naaldhout, die gordingen opvangen en aan de bovenzijde zijn ingepend in makelaars, die de nokgording dragen. De nokgording is bovendien met windschoren aan de makelaars verbonden. Door de makelaars heen zijn aan weerszijden platen met bouten gekoppeld, die extra gordingen opvangen. Blokkeels tussen spantbenen en muurplaten vangen de spatkrachten op. De kapconstructie is met name in het slaapvertrek aan de achterzijde in de volle hoogte beleefbaar. Een luik geeft hier toegang tot de vloering, waar de constructie van de voorste drie gebinten zichtbaar is. Aan de straatzijde is de hijsinstallatie met hijsrad aanwezig.

Bouwdossiers

- 1884 bouw pakhuis voor gebr. Reijers door arch. J.W. Boerbooms - Arnhem
25-7-1922 plaatsen deurkozijn en deur in de achtergevel
11-3-1996 verbouw van pakhuis tot appartement

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Ooipoortstraat 55 Doesburg*, 25-5-1990 (adviesnr. 24)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 253

Waardering

Het pand dateert uit het laatste kwart van de negentiende eeuw (1884) en is op veel onderdelen gaaf bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid en rijkdom van de architectuur, de plaats in het oeuvre van een bekend architect, de historisch gebonden ligging aan de straat en het verband tussen het gebouw en de verkaveling (verkavelingscontinuïteit), het gaaf bewaard gebleven casco en diverse onderdelen van de afwerking van het pakhuis, zoals de kapconstructie, het hijsrad en hijskast, de oorspronkelijke traptravesen en diverse vensterluiken.

Het pand Ooipootstraat 55 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een pakhuis daterend uit het einde van de negentiende eeuw (1884), gebouwd in neogotische vormen en deel uitmakend van het oeuvre van een voor de Nederlandse architectuurgeschiedenis betekenisvol architect (J.W. Boerbooms) .

Het pakhuis is stedenbouwkundig van belang vanwege de uitzonderlijke bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden aan de Ooipootstraat.

Het pakhuis is cultuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld uit een kleine serie gebouwde pakhuizen voor een zelfde opdrachtgever uit het einde van de negentiende eeuw.